

כללים למעשה – חלק 1

אדם ששותה בכל יום מספר כוסות מים כיון ששמע שזה טוב לשתות הרבה במשך היום, האם בכל פעם ששותה יברך?

תשובה: בשאלה זו יש כמה נידונים, האם בכלל מברכים על שתיית מים. ואם מברכים, האם ברכה בברכה אחת יפטור את כל הפעמים שישתה באותו היום. והאם מברכים ברכה אחרונה על שתייה.

ברכה על שתיית מים: כלל בדינו מברכים רק על מה שנהנים. ועל כן אם נהנה משתיית המים מברך ברכה ראשונה, וכן כששותה בשעה שהוא צמא, נחשב שנהנה מהמים, ויברך ברכה ראשונה.

כמה פעמים יברך ברכה ראשונה: ברכה ראשונה פוטרת את האכילה ללא הגבלת זמן כל עוד לא נעשה משהו שהפסיק את הרצף של השתיה, כגון שדעתו הייתה לשתות רק כוס אחת ולא יותר, וכן אם יצא למקום אחר, או שבירך ברכה אחרונה. אך מי שיושב במקום מסויים ולא יוצא מאותו המקום למקום אחר, הברכה הראשונה שלו תפטור את כל מה שישתה אח"כ.

ברכה אחרונה: כדי להתחייב בברכה אחרונה, צריך לשתות כמות של רביעית במשך זמן של שתיית רביעית, כלומר שתיית נפח של כ-86 גרם בשתייה אחת (סי' ר"ד סעיף ח. סי' קפ"ד במשנ"ב סי"ק יז. וסי' ר"י סעיף א. ובמשנ"ב סי"ק א).

האם מברכים על שתיית סודה... תלוי אם נהנים כנ"ל.

מי שנמצא בים עם מכנסיים קצרים ללא כיפה, האם מותר לו לברך על אוכל ושתייה?

לכתחילה צריך לברך בעודו מכוסה בדרך הרגילה, כפי הרגילות באותו מקום, ובדיעבד אם בירך עם כיסוי ראש וכשערוותו מכוסה יצא ידי חובה. ועל כן ראוי לברך בביגוד מלא, אך ניתן להקל ולברך כשראשו מכוסה ולבוש בבגד ים (משנ"ב סי' ע"ד סי"ק כ"ב. שו"ע סי' צ"א סי"ג ובמשנ"ב סי"ק יז. ובסי' ר"ו סעיף ג).

אדם שבירך ואכל שוקולד, וכעת הביאו לפניו דג סלומון, האם יברך ברכה נוספת?

ברכת השוקולד וברכת הדג זהות, אבל הוא בירך על שוקולד ולא על הדג, האם אומרים שברכה פוטרת כל אוכל ושתייה שיביאו לפניו מאותה הברכה.

השולחן ערוך אומר, מי שבירך על פירות שלפניו ואחר כך הביאו לו מאותו המין או ממין אחר שברכתו כברכת הראשון אינו צריך לברך – משמע ממנו שכל המאכלים שברכתם זהה לברכה שברכת בתחילה נפטרים, וכך למד בשיטת השולחן הגר"ע יוסף (מובא בספר ילקוט יוסף עמ' תס"ה הערה כא). אך דעת המשנה ברורה וכף החיים, שאם המין השני הוא מין אחר לגמרי, אינו נפטר בברכת הראשון, דהיינו מי שאכל דגים והביאו לפניו שתייה, יברך שוב על השתייה, וכן מי שאכל שוקולד – שהוא ממתק, והביאו לפניו דג – אוכל, יברך שוב. אלא אי"כ הביאו לפניו את הדג בעודו אוכל שוקולד, שאז זה נחשב כאילו הדג הוא המשך של אכילת השוקולד והכל נפטר בברכה הראשונה (סי' ר"ו סעיף ה. ובמשנ"ב סי"ק כא, כב. וע"ע בספר וזאת הברכה פרק ז עמ' 67).